

397
ESCOLA DE BIBLIOTECÀRIES DE LA GENERALITAT
DE CATALUNYA

QUADERNS DE TREBALL

NÚMERO 7

LES GUIES DE LECTURA

Conferència al curs de pràctiques 1937-1938 de l'Escola

per

AURORA DÍAZ-PLAJA

Auxiliar de la Biblioteca Popular de Canet de Mar

Amb ampliacions i apèndixs

BARCELONA

Impremta de la Casa d'Assistència President Macià

1938

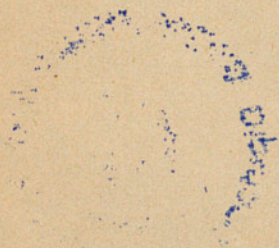
ESCOLA DE BELLETTIQUES DE LA GENERALITAT
DE CATALUNYA

Departament de Cultura

LES
GUIES DE LECTURA

LES GUIES DE LECTURA

ESCOLA DE BIBLIOTECÀRIES DE LA GENERALITAT
DE CATALUNYA

QUADERNS DE TREBALL

NÚMERO 7

LES
GUIES DE LECTURA

Conferència al curs de pràctiques 1937-1938 de l'Escola

per

AURORA DÍAZ-PLAJA

Auxiliar de la Biblioteca Popular de Canet de Mar

Amb ampliacions i apèndixs

R. 2.749

BARCELONA

Impremta de la Casa d'Assistència President Macià

1938

ESCOLA DE BIBLIOTECARIS DE LA GENERALITAT
DE CATALUNYA

Número 7

Lluçà de Terribil

LES
GUIES DE LECTURA

Compendi de les guies de lectura de l'Escola de Bibliotecaris de Catalunya

per

ANORRA DIAZPLAJA

Professora de la Biblioteca Popular de Lluçà de Terribil

Any XXXIII - 1933

R. 1342

4
pi

BARCELONA

Imprenta de la Casa d'Estudis i Publicacions

1933

La nostra tasca és tan polifacètica dins les Biblioteques Populars, que és impossible de parlar d'un aspecte qualsevol sense comprometre-hi els altres; amb això pretenc justificar les probables extralimitacions d'aquest treball, l'objecte del qual és donar a conèixer, degudament ampliada, la lliçó que vaig donar a les alumnes de pràctiques de l'Escola de Bibliotecàries el dia 15 de gener del 1938, sobre «Les guies de lectura».

I és que aquest tema suggereix innombrables divagacions, car, al meu entendre, engloba totalment el treball tècnic, pràctic i moral de la bibliotecària. Des de la catalogació al coneixement psicològic dels lectors, passant pels problemes infantils i de filials, tot interessa per a l'estudi de les Guies de lectura.

Ara bé : tenint en compte que la lliçó fou feta solament de cara a les estudiants, em cal arrodonir-la pensant en les companyes que exerceixen i que, molt abans que jo, han treballat periòdicament en la confecció d'aquestes llistes bibliogràfiques.

A més, he d'afegir-hi algunes de les guies fetes i que durant la conversa de l'Escola teníem a mà, i també les oportunes intervencions de les meves oients, que m'estimulaven amb els seus comentaris encertats i provocaven una sèrie de discussions magnífiques, de les quals vaig sortir beneficiada. Confesso que sentia un cert pànic abans d'adreçar-me a un grup de xicotes que, si bé no tenen la seguretat professional que ens proporciona uns anys d'exercici, estan en la plenitud de la carrera i en posseeixen la teoria amb tota la seva frescor. De seguida, però, davant la cordial atenció amb què m'escoltaven, m'hi vaig sentir còmoda i vaig dir tot el que volia... i una mica més.

Des d'aquestes pàgines, em plau d'expressar a les futures companyes el meu sincer agraïment per llur gentil col·laboració.

Heus ací la conferència:

«LES GUIES DE LECTURA

Com que no sé parlar, hauré d'escriure el que vull dir; però com que tampoc no sé de llegir, em sembla que haureu de llegir-me el que no hàgiu entès, i us ho explicaré... més malament encara. Confio, però, que d'una manera o d'una altra sabré comunicar-vos l'entusiasme que sento per les guies de lectura, i també confio que sabreu disculpar les meves falles oratòries.

El senyor Rubió us haurà explicat ja què és una guia de lectura. Vosaltres mateixes n'heu fet i també heu treballat en el catàleg de les guies que les Populars enviem a la Biblioteca de l'Escola; per tant, més que de la tècnica, us hauré de parlar dels resultats pràctics, de com reaccionen els lectors, de la necessitat de fer-ne sovint i, sobretot, del que les bibliotecàries foranes agrairíem a les estudiants.

Per a fer una guia de lectura cal conèixer perfectament el fons de la biblioteca; per a saber tot el material bibliogràfic de què disposem, hem de tenir un catàleg perfecte, i per aconseguir aquest, hauríem de fer una fitxa de cada llibre recomanat en una guia de lectura. És una mena de cercle viciós que ens estimula a treballar-hi fins a l'infinit. Suposem que fem una llista d'homenatge o centenari d'un autor determinat: en el catàleg d'autors trobarem els seus llibres i aquells que en parlen, però no tindrem els articles de revistes ni els capítols d'obres generals que s'hi refereixen. Aleshores anirem cercant-los un per un fins a completar la guia. Si després fem les fitxes d'aquests treballs i les intercalem al catàleg, aquest continuarà la bibliografia completa de l'autor. El mateix passarà quan la guia sigui sobre un tema determinat i la fem a base del catàleg sistemàtic per matèries. Quant al catàleg de conceptes que, segons la nostra companya Maria Lluïsa Ganzenmüller, és la font de les guies de lectura, tampoc no hi trobaríem, per exemple, les obres literàries dutes al cinema o els animals en la literatura infantil.

Així, doncs, jo aconsellaria que tota guia de lectura es fes a base de targetes de conceptes. En primer lloc, perquè, totes

ho sabeu, un treball bibliogràfic que ha de presentar-se en un ordre qualsevol, requereix fitxes autònomes susceptibles d'intercalacions, abans de fer la llista definitiva. En segon lloc, perquè així queda sempre en el catàleg, més manejable que les guies, i el va completant amb nous conceptes. Un exemple palpable el vaig tenir aquest estiu : Vaig fer una guia de lectura sobre el mar, en tots els seus aspectes; la dividia en dues seccions : La mar en la vida i la mar en la literatura. Vaig haver de cercar els llibres en llocs distints dels catàlegs : poesia, navegació, teatre, pesca. Ara la mar és un concepte sota del qual trobarem totes les obres que s'hi refereixen, directament o indirecta.

A més, com que les guies de lectura, per la seva major eficàcia, cal que siguin comentades, el catàleg de conceptes també ho serà. És així com realment esdevindrà un catàleg fet de cara al lector. Les bibliotecàries ens hem queixat sempre que la majoria dels lectors no vulguin saber res del catàleg; cal reconèixer, però, que la culpa no és d'ells, sinó nostra. No podem exigir que consultin un catàleg excessivament tècnic; hem de fer-ne un que els parli intel·ligiblement. Que en comptes de dir : «aquest llibre té tantes pàgines, més tants gravats», els digui : «Aquest llibre t'agradarà, perquè tracta d'això que t'interessa en aquest sentit.» En la targeta d'un llibre d'aventures de Curwood, per exemple, posar-hi : «Si t'agraden les novel·les de Zane Grey i Peter B. Kyne, també t'agradarà aquest.» En un manual d'astronomia, és bo d'advertir si el pot comprendre tothom o sols els iniciats; en una crítica adversa d'una doctrina social, política o religiosa, convé assenyalar al lector les obres que la defensen, i viceversa. En les novel·les, sobretot, és absolutament necessari el comentari resum del contingut del llibre. I si en el catàleg és necessari, en la guia de lectura és indispensable.

Per la seva actualitat, les guies poden dividir-se en immediates, actuals i de tot temps. Les immediates són aquelles que no poden esperar les còpies. Tenen tot el valor d'un reportatge. Llegint la premsa, escoltant la ràdio, assistint als espectacles locals, hom se n'adona, de la quantitat inesgotable de temes que tenim diàriament per a servir de base a guies de lectura. La mort d'un escriptor, d'un polític o d'un científic,

la concessió d'un premi literari, desvetlla una curiositat més o menys intensa al lector normal. Si en arribar a la Biblioteca troba una llista de llibres que s'hi refereixen, els consultarà i ens ho agrairà mentalment, car si ho ha de cercar ell, per mandra o per timidesa deixarà insatisfeta la seva curiositat. Penseu que mai no serà excessiu un treball que reporti un benefici al lector. Recordo que un dia del mes de setembre el diari duïa l'estat preagònic de Tagore i la greu malaltia de Massaryk. Creient que moriria aquell primer, vaig començar a fer la guia tagoriana; l'endemà moria el polític txecoslovac, i a corre-cuita haguérem de fer la llista de les obres sobre ell i el seu país. La guia sobre Tagore fou feta amb calma i sense cap justificació aparent. Guia immediata és també aquella que es fa sobre el tema d'una conferència o d'un film donat a la localitat.

La segona mena de guies, tenint en compte el factor temps, són les guies actuals, que tenen un interès més durable. Per exemple: la nostra guerra, amb les necessitats de la reraguarda. La que vam fer, tingué tant d'èxit, que fins una comissió de l'Ajuntament ens demanà una fórmula de fer sabó que hi recomanàvem, i en pogueren fabricar per a tot el poble. També pertanyen a aquest grup les que es fan amb motiu d'un curset monogràfic, d'un període qualsevol de l'any, com, per exemple, llibres nadalencs, per a estiuejants o per a exàmens.

I, finalment, les llistes de tot temps que no es troben limitades. Ací sols la fantasia de la bibliotecària, aguditzada per les consultes originals que fan els lectors, pot aplegar uns quants llibres sobre un tema central que serveixi d'excusa. Tant si el tema és literari, científic, polític o històric, la seva missió serà atraure el lector vers unes obres remarcables; cal, doncs, que els llibres recomanats siguin els millors, i no tots els que tractin del tema central; que siguin les darreres edicions, que si es tracten de llibres estrangers, dels quals tenim traduccions en castellà i català, triem la millor, sense deixar-nos influir per un fals patriotisme. També hem de tenir en compte que una guia va a totes les mans, i hem de procurar ésser moderades. Ací es veu la necessitat d'adreçar les guies a diferents grups de lectors. La veritable tasca de la Bibliotecària és conèixer la psicologia dels lectors com coneix el fons dels llibres. I recoma-

nar exactament tals llibres a tal lector. Per això la guia ideal fóra la que es fes per a cada lector de la biblioteca. Això, però, fóra més utòpic que fer-ne una diàriament. Fem ampliacions : dediquem-les a un sector més extens que l'individual; un públic femení, una professió determinada, alumnes inscrits a un curset d'especialització, associats a un club polític, aficionats a un esport. Aquestes guies tenen relativament més èxit que les generals, perquè els lectors alludits se'n senten afalagats i responen amb entusiasme.

No cal dir com és necessari de fer guies exclusivament per a infants. És un error considerar la secció infantil com un apèndix o una antesala per a la d'adults. Els infants han de tenir la seva més estricta autonomia : no solament han de tenir sala pròpia, sinó també catàleg, revistes, conferències, exposicions i, sobretot, guies de lectura exclusivament dedicades a ells. N'he fet dues solament, i l'èxit fou afalagador : la de l'estiu, provocada per la mort de Barrie, amb vint llibres escollits i comentats, i la de desembre, «Els animals en la literatura infantil». És difícil sempre de comentar comprimidament un llibre, però resulta complicadíssim fer-ho quan es tracta de llibres infantils. A l'infant cal parlar-li amb la seva llengua pueril, amb les seves expressions particulars, amb el seu *argot*. Reacciona tan vivament, que cal mesurar bé les paraules que han de provocar-li l'afició a la lectura seleccionada. Els petits lectors, davant la novetat que representava per a ells aquells fulls que anteriorment sols donaven als «grans», s'hi abocaren amb curiositat i llegiren amb afició els llibres recomanats. Recordo un detall graciosíssim : comentant «Lau, o les aventures d'un aprenent de pilot», hi posava : «Si no us maregeu, podeu acompanyar Lau en els seus viatges marítims i us hi divertireu molt.» Un nen molt castís, em demanà seriosament : «— Senyoreta, jo no em marejo; em deixa llegir-lo?». La dels animals anava il·lustrada amb calcomanies; llàstima que no en vàrem trobar prou per a decorar totes les còpies. Feta amb més calma podria haver-se fet una mena de *truc* per a ensenyar tot jugant, afegint, al costat d'un conte el protagonista del qual sigui una gallina, per exemple, un llibre d'estudi que en parlés zoològicament. També hauria estat magnífic poder fer exposició d'animals dissecats.

Hi ha un camp immens a recórrer en les guies de lectura per a infants. «Contes de fades», «Aventures de pirates», «Biografies d'infants», «Construcció de joguines», «Llegendes històriques», «Cançons Populars»... Si hi hagués el contacte que hi hauria d'haver entre la biblioteca i l'escola, aquestes guies haurien d'ésser fetes amb la col·laboració dels mestres i dels infants mateixos. Temes escolars servrien d'excusa per a aplegar llibres adients. Els mateixos infants estimulats per llurs mestres, cercarien les obres que tractessin d'una matèria determinada i en farien la llista i també exposicions.

I deixant anar una mica la imaginació, si les guies de lectura infantils fossin ben comentades i ben il·lustrades, per què no llançar-les com a possibles substitucions d'això que hom té la gosadia d'anomenar «revistes infantils»? Ja sé que traspasso el terreny de la nostra incumbència. Però volem dir que no ens atany, almenys indirectament, i que no som de certa manera responsables que cada dia s'editin més imbecil·litats adreçades als petits lectors? No podríem, d'acord amb l'editor local i les escoles, fer una publicació de fons bibliogràfic infantil, però que al mateix temps contingués el suc necessari per a apaivagar la set infantil per a la literatura periòdica?

Sembla que m'aparto del tema central. Però, si una guia de lectura representa una conducció al bon camí, i permetem que en sortir de la biblioteca el nen pugui llegir incontroladament, el bé i el mal quedaran massa neutralitzats.

La guia de lectura és un mitjà eficacíssim de propaganda. Podríem anomenar-la el ministre de negocis estrangers de la biblioteca, car estableix fermes lligams entre ella i el públic. Penetra arreu : escoles, ateneus, hospitals, casernes, etc... Fa prosèlits que esdevenen fervents lectors. Recorda a tothom que la biblioteca existeix sempre a la disposició del poble.

Som una mica massa moderats a casa nostra per a emprar els mitjans publicitaris ianquis. Hem de reconèixer, però, que n'hi ha de formidables : les guies de lectura, per exemple, de les biblioteques nord-americanes, a més de dur el comentari de cada llibre recomanat, porten inscripcions llampants i atraients, però potser excessivament comercials:

«Cosa nova que us manca llegir.»

«Si teniu maldecaps, llegiu tal obra, que us en distraurà.»

«Voleu saber més que el vostre veí sobre política internacional? Llegiu de seguida...»

A més, aquestes guies són profusament repartides. Hom les troba en el tramvia, al costat de l'anunci de la pasta dentífrica; al restaurant, al darrera del menú; al cinema, projectades en els intermedis. Potser objectareu que per al nostre esperit meridional és poc seriós tot això; però no podreu negar-me que és del tot eficaç. Si, comercialment parlant, una intelligent publicitat atrau el comprador mitjà, és evident que un bon reclam atraurà el lector mitjà.

Les biblioteques nord-americanes aprofiten qualsevol avinentesa per a enviar guies a domicili: el diari local anuncia, per exemple, un casament; l'endemà el jove matrimoni rep de la biblioteca una llista de llibres sobre l'ofici del marit, les labors domèstiques, l'educació dels fills, obres de distracció, d'arranjament de la llar, itineraris per al viatge de noces, etc... L'anunci d'una mort pot suggerir una guia sobre disposicions testamentàries. Un film projectat en el cinema local serveix d'excusa per a recomanar els llibres que s'hi refereixen.

Poc a poc, per a no atabalar massa la gent, hauríem d'anar adaptant aquests procediments. No hem d'amagar que cal fer servir les guies de lectura com a parany per a inclinar el lector a l'estudi i educar-li el gust literari. I que ací el fi justifica a bastament els mitjans. És, doncs, lícit tot esforç que inciti a llegir.

Un sistema infallible de crear-se adeptes als Estats Units, i això sí que dubtem que pugui adaptar-se a les nostres latituds, és la guia de lectura oral. Es tracta d'una mena de corredor de comerç que la Biblioteca té per a fer exactament l'*article*. Recorre la comarca, i a cada poble es dona a conèixer muntant una tramoia espectacular al lloc més cèntric de la ciutat. S'enfila a un lloc visible, parla, crida, gesticula recomanant a tothom la biblioteca; anomena llibres que suposa que han d'interessar als qui l'escolten; proposa filials i admet tota consulta i demanda de títols que vulguin fer. La gent bada, s'hi engresca i sent desvetllada la necessitat de llegir.

Naturalment que potser no trobaríem cap companya nos-

tra amb prou empena i aptituds per a fer d'orador ambulant. Contentem-nos amb les guies multicopiades, ja que no podem, encara, imprimir-les. Tant se val : el que cal és que arribin a mans del lector.

Estic convençuda, i m'agradaria convèncer les companyes, que de tots els treballs que en l'exercici de la nostra carrera hem de fer, és aquest el que més profit rendeix, el que més ens acostava al públic i que més estimula el lector a concórrer i a servir-se de la biblioteca.

Ara bé : totes sabeu que en finir la carrera és quan hem de començar a estudiar-la. La Biblioteca per excel·lència de totes les bibliotecàries és la de l'Escola. És la més nodrida en matèria de tècnica professional. Les bibliotecàries foranes podem disposar de poques hores barcelonines per a concórrer-hi a consultar llibres que ens orientin en el nostre treball. Per això us voldríem demanar que des de l'Escola vosaltres ens orientéssiu amb guies de lectura completes i comentades sobre els diferents problemes teòrics i pràctics a resoldre. Per exemple, ara, després de la XV Reunió, en tenim uns quants purament embastats, que cal arrodonir; per exemple : la classificació de novel·les, la secció juvenívola, sales de referència, estadístiques de professions...

Cal que ens faciliteu la tasca amb les vostres guies. Cerqueu-nos les dades bibliogràfiques necessàries per a trobar-hi solucions o almenys orientacions per a solucionar-los. Les alumnes de pràctiques de l'any passat ens feren una llista documentada sobre biblioteques infantils. I amb la guia a la mà fou fàcil de dedicar un parell d'hores a l'Escola, consultant els llibres i articles assenyalats. De la mateixa manera, enguany esperem que ens sabreu proporcionar les dades extretes de les darreres novetats biblioteconòmiques.

Es la Biblioteca de l'Escola la que ens ha d'atreure per a perfeccionar-nos professionalment, i sóu vosaltres les que des d'allí ens heu d'allargar la mà. Penseu que sols us manca mig any per a ésser bibliotecàries autèntiques, i l'any que ve agraireu l'ajut de les estudiants.»

Fins ací la lliçó donada a l'Escola. No la vaig llegir, i, per tant, no puc respondre de l'exactitud textual. Procuraré, doncs, completar-la.

D'ençà que exerceixo a la Biblioteca Popular de Canet de Mar, he treballat amb gran entusiasme en aquesta tasca, aparentment de relativa importància, però de la qual cada dia n'extrec millors beneficis.

Val a dir que la reconeguda tradició de la nostra Biblioteca com a editora de guies de lectura ha estimulat el meu afany per a continuar-la dignament. Mireu, si no, des de l'any 1924 en què es publicaren les primeres, quina llista més nodrida:

AGRICULTURA

Llista d'alguns dels llibres existents a la Biblioteca sobre Agricultura.
Guia bibliogràfica d'algunes indústries agrícoles.

ART

Les arts plàstiques en els segles XIX-XX.
Biografies d'artistes catalans. L'art a Catalunya.
Tècnica de les Belles Arts.

BIOGRAFIES

Gestes de guerrers i conqueridors.
Biografies d'inventors.
Vides femenines.

CANET DE MAR

Llibres, estudis i articles originals dels fills de Canet, que poden consultar-se a la Biblioteca.

CIÈNCIES SOCIALS

Algunes obres de sociologia i política.
Llibres d'actualitat rebuts a la Biblioteca (agost del 1936).
Dret i Ciències socials.
Moviments revolucionaris i socialistes.

CULTURA FÍSICA

Cultura física.

DECORACIÓ

Llista d'obres i articles de revistes que es troben a la Biblioteca referents a la decoració de la llar, amb motiu del pròxim curset sobre l'agençament de la llar humil.

DONA

Algunas obras a propósito para el público femenino y especialmente dedicadas a la familia.

Algunes obres interessants a les senyores, i especialment a les mares de família.

ELECTRICITAT

L'Electricitat.

EXCURSIONISME

Itineraris de Catalunya.

Llibres d'excursions i viatges de Catalunya.

Manuale d'excursions i viatges.

FILOLOGIA

Gramáticas, diccionarios y textos fáciles de traducción y composición para aprender y practicar las lenguas modernas.

Llista publicada amb motiu del curset de Gramàtica Catalana que es donarà en aquesta Biblioteca.

FOLKLORE

Principals obres referents al folklore de Catalunya, existents a la Biblioteca.

GUERRA

Algunes necessitats de reraguarda.

La guerra : el Front Popular i el feixisme.

Conflicte italo-abissini.

HOMENATGES

Obres balmesianes existents a la Biblioteca.

Centenari de Bécquer (1836-1936).

Bibliografia colombina.

Llista d'obres de Goethe publicada amb motiu del centenari de la seva mort.

Goya i Fray Luis de León en la Biblioteca de Canet de Mar.

Obres d'Àngel Guimerà.

Ibsen en la Biblioteca de Canet de Mar (centenari).

Llista d'obres de Lope de Vega publicada en el tercer centenari de la seva mort.

Apel·les Mestres.

Mistral a la Biblioteca de Canet (centenari).

Obres de Narcís Oller, amb motiu del recent homenatge dedicat al novel·lista català.

Llista d'obres de Pereda en el centenari de la seva naixença.

Obras de Benito Pérez Galdós.

Centenari de Puixkin.

Llista d'obres de Santiago Rusiñol que es troben a la Biblioteca.

Obres de Walter Scott existents a la Biblioteca.

Rabindranath Tagore.

Centenari de Juli Verne.

Bibliografia virgiliàna amb motiu del bimil·lenari del poeta llatí.

JOCS

Algunes obres de jocs i esports.

Algunes obres d'entreteniments adients a les vacances d'estiu.

LITERATURA

Llista d'algunes obres d'autors romàntics publicada amb motiu del centenari del romanticisme.

Llista d'obres d'alguns propulsors de la renaixença catalana, especialment d'Aribau, que poden ésser consultades.

Escriptors morts durant l'any 1936.

Novelas en francès recomendables para los lectores que quieran practicar en este idioma.

Noves adquisicions de literatura.

Algunes obres d'autors contemporanis a Cervantes (1547-1616).

Historia de la literatura castellana.

MAR

Del mar. Coneixements referents al mar.

La mar en la literatura. La mar en la vida.

MODA

El vestit i la moda.

MÚSICA

Índice bibliográfico de algunas obras de música que se encuentran en esta Biblioteca, redactado con motivo de las conferencias dadas en esta localidad sobre música religiosa.

Educació musical.

Sobre el cant.

NADAL

Literatura nadalena.
Nadal.

NOVEL·LES

Algunos novelistas castellanos y catalanes de los siglos XIX y XX.
Algunes novel·les de la Biblioteca que recomanem als nostres lectors.
Novel·la històrica o d'època.
Novel·les adquirides per la nostra Biblioteca en el període setembre del 1932 al juny del 1933.
Novel·les arribades des de l'estiu passat (1931).
Alguns llibres d'aventures apropiats per al jovent.
Algunes obres humorístiques.

PEDAGOGIA

Alguns llibres catalans útils a l'ensenyament.
Publicacions pedagògiques existents a la Biblioteca.

POESIA

Algunas obras de poetas modernos españoles en castellano y en catalán.
Poesia moderna. Col·leccions i antologies.

REFERÈNCIES

Obres de consulta. Diccionaris i enciclopèdies.
Obres generals de consulta.

RADIOTELEFONIA

Ràdio concerts i comunicacions a distància.

RELIGIÓ

La Setmana Santa en la Literatura i en l'Art.
Con motivo del cursillo de formación religiosa que ha sido inaugurado en la parroquia de esta localidad, publicamos una lista de algunas obras apologéticas que se encuentran en la Biblioteca.

REVISTES

Índex de revistes i publicacions periòdiques que es reben aquest any (1934).
Bibliografia de les publicacions periòdiques.

TEIXITS

Llista d'obres i articles sobre gèneres de punt, destinada als alumnes de l'Escola de Teixits.

Llibres d'indústria tèxtil.

Teixits i filatura.

Obres sobre filatura, de Manuel Massó i Llorenç i d'altres autors.

VIATGES

Algunos libros de viajes.

ZOOLOGIA

Zoologia a l'abast dels infants.

Amb aquest precedent és natural que la meua activitat se sentís incitada. Vaig començar per una vulgar llista monogràfica dedicada a Apelles Mestres, amb motiu de l'homenatge pel seu vuitantè aniversari : desembre del 1935. Vaig adonar-me que el percentatge de lectors que realment responien a la crida era petit. Naturalment que Apelles Mestres no és un motiu suficient per a atreure grans multituds. Vaig proposar-me triar-ne un de frapant. Aviat vaig trobar-lo. En el cinema local projectaven el *David Copperfield*. Hom demanava l'obra amb gran interès, i Dickens, sempre un xic arreconat, va ésser molt llegit aleshores. Això va provocar-me la següent guia:

ALGUNES OBRES LITERÀRIES EXISTENTS A LA BIBLIOTECA, QUE HAN ESTAT ADAPTADES AL CINEMA¹

- Alarcón : *El sombrero de tres picos*.
 Alcott : *Mujercitas*.
 Balzac : *Eugenia Grandet*.
 Barclay : *El Rosario*.
 Benoit : *L'Atlàntida*.
 Blasco Ibáñez : *Los cuatro jinetes del Apocalipsis*.
 Blasco Ibáñez : *Los enemigos de la mujer*.
 Blasco Ibáñez : *Entre naranjos*.
 Burroughs : *Tarzán de los monos*.
 Buck : *La buena tierra*.
 Cervantes : *Don Quijote de la Mancha*.
 Coloma : *Boy*.
 Daudet : *Tartarín de Tarascón*.
 Dickens : *David Copperfield*.
 Dostoiewsky : *Els germans Karamazov*.

1. No coneixia llavors l'article de Maxine Block, *Films out of Books* (*Wilson Bulletin for Librarians*, XII, 1938; p. 529).

- Dostoiewsky : *Crim i càstig*.
 Doyle : *Aventures de Sherlock Holmes*.
 Dumas : *Los tres Mosqueteros*.
 Gògol : *Taràs Bulba*.
 Haggard : *Ella*.
 Hemon : *Maria Chapdelaine*.
 Hugo : *Nostra Dona de Paris*.
 Kennedy : *La Nimfa constant*.
 Lytton : *Los últims días de Pompeya*.
 Martínez Sierra : *Canción de cuna*.
 Palacio Valdés : *La hermana San Sulpicio*.
 Pérez Lugín : *La casa de la Troya*.
 Pérez Lugín : *Currito de la Cruz*.
 Poe : *Els assassinats del carrer de Morgue*.
 Ohnet : *Felip Derblay*.
 Remarque : *Res de nou a l'Oest*.
 Renard : *Zanahoria*.
 Shakespeare : *El somni d'una nit d'estiu*.
 Shakespeare : *La fera domada*.
 Sienkiewitz : *Quo vadis?*
 Stevenson : *L'illa del tresor*.
 Tolstoi : *Anna Karèmina*.
 Twain : *Aventures de Tom Sawyer*.
 Wells : *L'home invisible*.
 Wells : *El salvamento de la civilització*.
 Winsloe : *Manuela, o Noies d'uniforme*.
 Zorrilla : *Don Juan Tenorio*.

L'èxit fou esclatant; materialment ens preniem de les mans els llibres recomanats. La satisfacció no em deixà veure les falles de bon antuvi. Després, analitzant-ho, puc remarcar-ne moltes. Per exemple, és absurd fer una llista així sense afegir-hi, al costat de l'obra literària, el títol del film que ha motivat. No tothom sap que les *Quatre germanetes* són les *Mujercitas*, d'Alcott, i que *Ella*, d'Haggard, s'ha dut al llenç amb el títol de *La Diosa del fuego*. És veritat que, excepte un parell més, totes tenen el mateix nom, en el cinema; per això de Dickens vaig posar el *David*, en lloc d'*El marqués de Saint-Evremond*, que és el nom que, en una versió castellana, porta la *Història de dues ciutats*, filmada amb aquest mateix títol. Hauria estat millor remarcar precisament aquelles obres literàries que han inspirat films de títols diferents: així la guia hauria estat més eficaç, car el lector que hagués vist, per exemple, *Volga en flames*, hauria agraït que li diguéssim que era basada en *La filla del capità*, de Puixkin. En canvi, s'han donat casos de títols idèntics en dues obres dife-

rents : un film de gangsters anomenat *Guerra sin cuartel*, va fer llegir a molts lectors una novella del mateix títol basada en la guerra carlina. En aquesta guia també hi manca el comentari i fins la crítica que determini si és millor el llibre o el film.

Per a fer-la com calia, encara em sentia massa influenciada per aquest tradicional pudor professional de no barrejar-hi res que pugui profanar l'esperit de la Biblioteca. Com dic a la lliçó, és necessari que ens desempelleguem d'aquest sentit de dignitat desplaçada i que acceptem totes les manifestacions de la vida moderna, adaptant-les i fent-les servir d'esquer per a conquerir lectors. Penseu que un factor tan important com és el cinema és perillós negligir-lo. Cal colaborar-hi. Fins i tot caldria fer-ne sessions escollides, sien documentals, infantils o històriques, a la mateixa Biblioteca, i a continuació indicar els llibres que s'haurien de llegir sobre els mateixos temes.

Entre les alumnes de pràctiques va sorgir una discussió a propòsit de si cal davallar del pedestal professional per a cercar mitjans publicitaris. Una de les estudiants ens parlà d'un article de *Wilson Bulletin*,¹ que reproduïa un anunci radiofònic d'una biblioteca nord-americana : es tractava d'una mena d'opereta incitant a llegir i consultar les sales de lectura, de la mateixa manera que la perfumeria Parera o Can Casarramona inciten els compradors a proveir-se de llurs articles. Unes s'ho van prendre rient, les altres indignades, puix que ho consideraven del tot herètic, i un petit sector va aprovar-ho, com a un camí infalible per a conduir el lector envers els llibres. Naturalment que moltes objectaren que al nostre país no hi estem acostumats i tenim massa aguditzat el sentit del ridícul. Però, creieu-me, si hem d'esperar afer les coses a estar-hi avesats, no ens hi avesarem mai.

La primera guia que vam fer per a orientar un xic el lector esmaperdut enmig del caos dels primers mesos de guerra, es titulava : «La guerra», i els dos combatents : «El front popular» i «El feixisme». Era deficient i poc nodrida; calia haver-la feta amb més temps, amb els llibres comentats, i amb més docu-

1. *A Library Operetta. (Wilson Bulletin, XII, p. 242.)*

mentació. Però havíem d'ésser discrets si volíem orientar globalment sense analitzar gaire. Els lectors tampoc no estaven per a detalls : volien obres generals que els aclarissin els conceptes més usats.

Més tard la guerra també ens suggerí «Les necessitats de reraguarda», que, com ja diem, fou molt útil. Naturalment que són d'aquelles guies que caldria refer sovint. En començar l'hivern, per exemple, una altra necessitat de reraguarda obligà el lector a consultar llibres per a la fabricació del carbó vegetal i més tard pel conreu del tabac.

Com veiem, les guies tenen les dificultats dels catàlegs impresos en forma de llibres. No admeten intercalacions. I són poques les guies que no en necessitin. Potser l'única és la que vaig fer el gener del 1937 : «Llista d'escriptors morts durant l'any 1936.» Constitueix una mena de balanç anual i serveix de substitució a les llistes monogràfiques que, per raons d'estalvi o manca de temps, no poden fer-se per cada una de les personalitats desaparegudes. Enguany teníem preparada la dels morts durant 1937, amb figures tan prestigioses com Rubió i Lluch, Comes i Solà, Carreres Candi, Marconi, Carles Capdevila, Massaryk... Però l'instint de novetat ens va dictar aquesta guia més original:

1938

ANY NOU, VIDA NOVA : LECTURES NOVES

Els que sols llegiu novel·les, per què no varieu una mica llegint biografies, que en realitat són novel·les viscudes?

Beethoven (músic), Rolland.
Dante (poeta), Papini.
Edison (inventor), Dyer.
Fortuny (pintor), Maseras.
Gaudí (arquitecte), Ràfols.
Lenín (comunista), Mirsky.
Maria Antonieta (reina), Belloc.
Massaryk (polític), Ludwig.
Napoleón (militar), Ludwig.
Nietzsche (filòsof), Zweig.
Rusiñol (dramaturg), Capdevila.
Tolstoi (novel·lista), Zweig.

Els que, en canvi, no llegiu mai cap novel·la, perquè us interessa més la història, per què no tasteu alguna d'aquestes novel·les històriques?

Angelon : *Corpus de sang, o Els furs de Catalunya.*

Bertrand : *La infantessa.*

Blasco Ibáñez : *En busca del gran Kan.*

Coloma : *La Reina màrtir.*

Erkmann : *La senyora Teresa.*

Danvila : *Austrias y Borbones.*

Dickens : *El marquès de Saint-Evremont.*

Hugo : *Napoleón el pequeño.*

Pérez Galdós : *Episodios nacionales.*

Scott : *El conde de Leicester.*

Suárez Bravo : *Guerra sin cuartel.*

Vigny : *Cinq-Mars.*

I a vosaltres, lectors d'aventures, no us plauria llegir els llibres de viatges que són aventures reals?

Alí-Bey : *Viatges.*

Ansorge : *Bajo el sol africano.*

Bertrana : *Paradisos oceànics.*

Chauvelot : *L'Índia misteriosa.*

Courteville : *A través de la Amèrica del Sur.*

Díaz Plaja : *Cartes de navegar.*

Gallarza : *El vuelo Madrid-Manila.*

Junyent : *Roda el món i torna al born.*

Lindberg : *Mi aeroplano y yo.*

Rubió i Tudurí : *Sahara-Níger.*

Spada : *A través de las inmensidades asiáticas.*

Confesso, avergonyida, que la vaig fer en un dels interminables viatges, mig atabalada pels sacseigs d'un tren de càrrega, i per les converses dels companys de vagó. Estaven fent auguris per a l'any 1938, i això em va suggerir la idea d'aprofitar aquest desig de renovament que tots sentim a primers de gener, per a fer canviar les lectures. Per dissort no hem pogut constatar si els lectors picaven : hem tingut tancada la Biblioteca tot el mes de gener, per reformes, i quan es reobri, s'haurà esvaït l'actualitat de la guia. Podria ésser classificada com immediata, car el tòpic d'«Any nou, vida nova» dura tres o quatre dies.

Per la Festa del Llibre, i amb motiu de les dues conferències donades a la Biblioteca, en férem dues d'immediates sobre les obres i personalitats dels conferenciants.

La Guia per al centenari de Puixkin (febrer del 1937) fou

la primera amb llibres comentats. La prova més evident de la dificultat de trobar un comentari encertat és el no quedar-ne mai totalment satisfetes. Sempre voldríem retocar-lo per arrodonir-lo; no es tracta pas de fer la crítica d'un llibre, sinó d'invitar a llegir-lo. Vaig aconseguir-ho amb dos dels llibres comentats: *Dubrowski* (història romàntica d'un bandoler enamorat) i *La filla del capità* (novella d'amor i de guerra). Els altres no eren prou atractius. En termes generals, podem assegurar que la guia serví per a fer conèixer Puixkin a molts lectors que l'ignoraven. I sempre és un resultat encoratjador.

He de remarcar, novament, que és sumament difícil de comentar els llibres infantils. En la llista que vaig fer amb motiu de la mort de Barrie, vaig passar molt de temps cercant les frases adequades. Ja sé que en molts catàlegs i bibliografies poden trobar-se'n de ben encertades; a voltes el mateix subtítol pot servir de reclam, com el de *Les aventures d'En Masagran*. Però ens resistim a emprar mitjans massa còmodes que mecanitzen la feina i li donen una uniformitat freda. Hem de pensar que els comentaris preestablerts són fets de cara a l'infant en general, i cal que siguin adaptats a la psicologia característica dels nostres petits lectors.

Heus ací la primera guia de lectura infantil:

VINT LLIBRES ESCOLLITS PER ALS PETITS LECTORS

Infants : Ha mort l'autor del millor llibre que s'ha escrit per a vosaltres:

Barrie : *Peter Pan y Wendy*.

(El trobareu a la Biblioteca. Llegiu-lo. És un llibre deliciós, que explica la història d'un infant que no vol créixer i que viu en una illa plena de fades, pell roges, pirates...)

Heu de llegir, també:

Carol : *Alicia en terra de meravelles*.

(Una nena molt simpàtica que, empaitant un conill, penetra en un país fantàstic, on fa coneixença d'animals extraordinaris.)

Collodi : *Les Aventures de Pinotxo.*

(Un ninot de fusta amb un nas molt llarg, que puja a la lluna, baixa al fons del mar i fa moltes coses més, que vosaltres sabreu, si el llegiu.)

Cooper : *El último de los mohicanos.*

(Història de la lluita entre els indis i els primers colonitzadors de Nord-Amèrica.)

Foe : *Aventures de Robinson.*

(Com viurieu si us trobéssiu sols en una illa deserta? Llegiu què és el que fa Robinson.)

Folch i Torres : *Aventures extraordinàries d'En Massagran.*

(Història completa i detallada de les trifulgues, peripècies i desori d'un noi de casa bona.)

Kaestner : *Emili i els detectius.*

(Emili, un nen alemany, molt intel·ligent, ajudat dels seus amics, captura un lladre perillós.)

Kipling : *El llibre de la Jungla.*

(Enmig de bèsties s'educa un infant anomenat Mowgli, que no coneix altra família que els lleons, panteres, simis, etc.)

Lagerlöf : *El maravilloso viaje de Nils Holgerssons a través de Suecia.*

(Un petit infant suec ens condueix, sense adonar-nos-en, a conèixer el seu país.)

Malot : *Peripècies de Romà Kalbris.*

(El petit Romà, fill d'uns pescadors, ens explica la seva vida aventurera, i quan acaba el llibre ja és vell, amb barba i tot.)

Maurois : *Viatge al país de les 36,000 voluntats.*

(Us agradaria visitar aquest meravellós país, on tothom fa el que vol?)

Michaelis : *Bibi. El gran viatge de Bibi.*

(Divertida història d'una nena nascuda a Dinamarca, i del seu viatge a través del seu país.)

Riba : *Les aventures d'en Perot Marrasquí.*

(Història humorística de les peripècies d'un infant juganer.)

Röen : *Les aventures d'En Polzet.*

(Polzet és un nan del bosc, tan petit com el dit gros de la nostra mà, que viu entre ocells i flors.)

Sabater : *L'edat d'or.*

(Les vacances divertides de tres infants ben avinguts.)

Soldevila : *Lau, o Les aventures d'un aprenent de pilot.*

(Si no us maregeu, podeu acompanyar Lau en els seus viatges marítims, i us hi divertireu molt.)

Stevenson : *L'illa del Tresor.*

(Història de l'accidentada recerca d'un tresor amagat en una illa i cobejat pels pirates.)

Swift : *Els viatges de Gulliver.*

(Les extraordinàries aventures de Gulliver en el país dels gegants i en el dels nans.)

Twain : *Les aventures de Tom Sawyer.*

(El petit Tom, amb els seus amics, és l'heroi d'una sèrie d'aventures.)

Verne : *La vuelta al mundo en 80 días.*

(M. Fogg fa una juguesca que donarà la volta al món en vuitanta dies; no sols guanya, sinó que arriba un dia abans del convingut.)

El primer defecte d'aquesta guia és de posar els llibres per ordre alfabètic d'autors. Per a l'infant és sempre més interessant el títol, i ha d'anar al davant, sense oblidar, però, d'acostumar-lo a associar el nom del llibre amb el de la persona que l'ha escrit. Un altre defecte està en la manca aparent de nexa entre els llibres : l'excusa, és a dir, la mort de Barrie, no és suficient per a unir vint llibres : cal que aquests tinguin un tema comú. Naturalment que d'una manera instintiva ja vaig triar-los per l'estil de *Peter Pan*.

En els comentaris hi ha paraules excessivament literàries. Per què, per exemple, he hagut de repetir tantes vegades la paraula *infant* en lloc de la de *nen*, tan simplement infantil? En el *Pinotxo*, el *Lau*, el *Robinson*, i el *Viatge al país de les*

36,000 voluntats, els comentaris són pròpiament puerils. Per això van ésser els més eficaços. Recordo una nena que em va demanar «aquell llibre de l'illa de *cera*»; comprenent que demanava el Robinson, vaig dir-li que era una illa *deserta*, però ella va objectar-me : «—No, senyoreta; en la llista hi diu de *cera*, i deu ésser molt difícil viure-hi, perquè deu relliscar. Com s'ho fa Robinson per a no caure?» Efectivament, per errada de còpia havia estat suprimida la *t*, i deia *desera*. Aquesta errada havia servit per a crear un conte nou dins la imaginació d'aquella petita lectora.

Un altre infant, prenent peu a l'advertència que per a dur-se'n dos llibres cal que un d'ells sigui d'estudi, va triar *L'edat d'or* i *L'illa del Tresor*, i mostrant-nos el comentari d'aquest darrer a la guia, va dir-nos : «—Aquest és d'*Història*. Tenim motius per a dubtar de la ingenuïtat d'aquesta observació, però serveix per a anar amb més compte en la tria de mots que han d'explicar el contingut d'un llibre.

Sense cap excusa, i sols considerant l'èxit dels llibres que tenen per a protagonistes els animals, el desembre férem la segona guia de lectura adreçada als infants:

ELS ANIMALS EN ELS LLIBRES INFANTILS

ABELLES

Maya, la abeja, y sus aventuras, Bonsels.

ÀNECS

El patito feo, Molino.

Mini y el pato Moby, Disney.

GALLINES I POLLETS

El cuento de la gallinita, Calleja.

El gallet, el gatet i la guineu, Contes russos, n.º 8.

El pollet, Contes

La gallina roja, Molino.

La gallinita sabia, Disney.

Pollito pito y gallito a medias, Molino.

Un drama en el corral, Andersen.

GATS I GATES

- El gato bandido*, Disney.
El gato con botas, Calleja, Cuentos de Perrault.
El gato Sansón, Carrick.
La gata blanca, Calleja, Cuentos Mme. Aulnoy.
La gata i el belitre, Bonavia.
Los tres gatitos, Molino.
Los tres gatitos concertistas, Muntañola.

LLOPS

- El llop i els cabridets*, Contes d'ahir i d'avui.
El lobo feroz y la caperucita roja, Disney.

OCELLS

- El canario y el jilguero*, Marinello.
Pájaros en primavera, Disney.
Què diuen els ocells, Verdager.

ÓSSOS

- El cuento de los tres osos*, Molino.
L'ós blanc, Rondalles populars, v.

PORQUETS

- Los tres cerditos*, Disney.

RATES I RATOLINS

- Gazapito y gazapete*, Calleja.
El ratón Mickey en la corte del Rey Arturo, Disney.
El ratón salvador, Muntañola.
La rateta presumida, Contes.
Pezuñita y roenueces, Calleja.
Ratón Robinsón, Calleja.

ANIMALS DE TOTA MENA

- Animals amics de l'home*, Alzina.

(Animals com a éssers útils que ens produeixen carn, llet, ous...)

- Animals familiars*, Cabrera.

(Els auxiliars de la caça, les bèsties de càrrega, els ocells d'ornament, etc.)

- Animals il·lustres*, Eimeric.

(Poesies castellaness sobre ocells, cérvols, camells, lleons, tigres...)

Animales inspiradores del hombre, Cabrera.

(Animals que fan d'arquitectes, enginyers militars, agricultors, teixidors, aviadors.)

Animales salvajes, Cabrera.

(...que fan nius, animals de quatre potes que volen, bèsties que canvien de vestit...)

Auca de les bèsties.

(El pollastre, la balena, el lleó, l'elefant, el porc i molts d'altres, ben dibuixats.)

Curiosos pobladores del mar, Rioja.

(Crancs, eriçons, estrelles, pops, calamars, perles, meduses, coral per a fer braçalets.)

El arca de Noé, Walker.

(Tots els animals que hi foren aleshores del Diluvi, hi són dibuixats graciosament.)

El mundo alado, Cabrera.

(Les plomes de les aus, l'art de volar, els ocells sense ales...)

El mundo de los insectos, Zulueta.

(Com són els insectes, de què es nodreixen, els insectes aquàtics, els que fan llum.)

Las maravillas de los animales, Ballester.

(Abelles sociables, formigues treballadores, animals gegants, peixos que caminen.)

Los deportes de los animales, Sopena.

(És divertit veure els animals ciclistes, futbolistes, mariners, toreros...)

De quan les bèsties escrivien, Amat.

(Cartes de grills, cuques de llum, lleons, cocodrils, gats, granotes...)

Fables.

(Fábulas d'Isop, La Fontaine, Samaniego, i *El llibre de les bèsties*, del nostre Lluïl.)

Reino animal para niños, Sopena.

I. Animales domésticos. II. Animales dañinos. III. Aves y animales de caza. IV. Monstruos marinos. V. Maravillas del mar.

Aquesta ja ha superat dos dels defectes de la primera llista: la unitat del tema i la preferència del títol a l'autor. A més, va llançar una novetat: la il·lustració amb calcomanies d'una vintena d'exemplars que foren repartits en les escoles. No vam trobar, dissortadament, més calcomanies d'animals, i no vam poder il·lustrar totes les guies. Cal idear un sistema més pràctic. Creiem que totes les guies infantils han d'ésser il·lustrades. Si, segons diu *Alicia*, un llibre sense làmines no serveix per a res, una llista de llibres sense dibuixos, servirà per ben poca cosa. Cada Biblioteca hauria d'estar dotada d'una petita impremta per a editar llistes en diferents tipus de lletra, en dues o tres tintes i amb gravats allusius a la matèria de què tractessin els llibres recomanats.

Per exemple, a la guia de lectura sobre el mar, hauria estat bonic poder-hi afegir un dibuix de tema marítim. La vam fer per l'agost. Havent sortit un decret referent a les vacances escolars, segons el qual les escoles farien classe, però sense gaire treball intel·lectual, els mestres tingueren la idea de fer un curs monogràfic sobre la mar en tots els seus aspectes: des del Neptú mitològic fins al «Popeye» cinematogràfic, passant per les històries dels pirates i la pesca de la balena. Vingueren a la Biblioteca per a documentar-se; i per tal de facilitar llur tasca vaig fer el catàleg de conceptes a què em refereixo en la lliçó, on vaig incloure tot llibre que tingués una relació amb la mar. Vaig aprofitar aquest treball per a extractar-ne la següent guia de lectura:

LA MAR

LA MAR EN LA LITERATURA

Aventures:

- Català : *El vaixell pirata.*
 Drake : *Piraterías en América.*
 Folch : *La familia del capità Del-mar.*
 Salgari : *El capitán Tormenta.*
 Salgari : *El rey del mar.*
 Salgari : *Los solitarios del Océano.*
 Soldevila : *Lau, o Les aventures d'un aprenent pilot.*
 Stevenson : *L'illa del tresor.*
 Verne : *El naufragio del «Cynthia».*
 Verne : *20,000 leguas de viaje submarino.*

Cançons:

- Daneses : *Viatge per mar.*
 Catalanes : *Cançons de mar.*
 Catalanes : *El mariner.*
 Hongareses : *Les dones dels mariners.*
 Hongareses : *El pescador.*
 Hongareses : *El mariner del Bòsfor.*

Contes:

- Andersen : *La dona d'aigua.*
 Calleja : *Pinocho en el fondo del mar.*
 Malot : *Peripècies de Roman Kalbris.*
 Muntañola : *El patró mariner.*
 Muntañola : *El pescador y la princesa.*

Poesies:

- Alberti : *Marinero en tierra.*
 Alcover : *La sirena.*
 Arderiu : *El mariner.*
 Byron : *El mar.*
 Casas : *Mar endins.*
 Costa : *Mar Mediterrània.*
 Darío : *Marina.*
 Espronceda : *Canción del pirata.*
 Garcés : *Balada del mariner.*

LA MAR EN LA VIDA

Esports:

- Boigey : *Fisiología de la cultura física y de los deportes.*
 Draper : *Dietari d'un nedador.*
 Elias : *Exercicis de mar.*
 Gasòliba : *Vela.*
 Hoffmann : *Técnica, estilos y entrenamiento de un nadador deportivo.*
 Margarit : *Remo.*
 Margarit : *Compendi del bon nedador.*
 Mestres : *Natación.*
 Pathault : *Aprofiteu-vos del mar!*
 T. de J. : *Modo de nadar y zambullirse.*

Fauna i flora:

- Atlas : *Peces.*
 Cabrera : *Mamíferos marinos.*
 Cabrera : *Peces de mar y agua dulce.*
 Joubin : *Metamorfosis de animales marinos.*
 Maluquer : *Piscicultura.*
 Rioja : *Los animales marinos.*
 Rioja : *Curiosos pobladores del mar.*
 T. de la J. : *Los animales marinos.*
 T. de la J. : *Animales marinos cazadores.*
 T. de la J. : *Peces de tamaño mediano y pequeño. Los grandes peces.*
 T. de la J. : *Flora marina.*

Navegació:

- Anastasio : *El personal de navegació.*
 Blanco : *Arquitectura naval.*
 Cabrera : *La navegació.*
 Clerc : *Les navires. Les sousmarins.*
 Condeminas : *Marina històrica.*
 Historia gràfica de la navegació marítima.
 Imperato : *Arte naval.*
 Loon : *La conquista de los mares.*
 E. par l'I. : *La Mer.*
 Monturiol : *L'art de navegar per sota l'aigua.*
 Roig : *La marina catalana del vuit-cents.*

García Lorca : *La balada del agua del mar.*

Gassol : *La nau.*

Goethe : *El pescador.*

Guimerà : *Cant de la sirena.*

Heine : *El mar del Norte.*

Herculano : *La tempesta.*

Homer : *Les sirenes (L'Odissea).*

Iglésias : *La blavor del mar.*

Jiménez : *Marina de ensueño.*

La Fontaine : *Le petit poisson et le pecheur.*

López Picó : *Cançó marinera.*

Maragall : *Vistes al mar.*

Maragall : *La sirena.*

Mestres : *Poemes del mar.*

Millàs-Raurell : *Retorn al mar.*

Millàs-Raurell : *La barca.*

Segarra : *Ancora i estrelles.*

Tagore : *El mariner.*

Tagore : *En las playas.*

Verdaguer : *L'Atlàntida.*

Wilde : *La mar.*

Prosa :

Agulló : *Marines.*

Baroja : *La nao «Capitana».*

Bertrana : *L'illa perduda.*

Caballero del Mar : *Burlando el bloqueo.*

Darío : *Los pescadores de sirenas.*

Hauser : *Aigua salada.*

Hugo : *Les travailleurs de la mer.*

Llucià : *Diàlegs dels déus i de les divinitats marines.*

Marryat : *Los naufragos del Pacífico.*

Roig : *L'encis del mar.*

Ruyra : *Marines i boscatges.*

Teatre :

Guimerà : *La filla del mar.*

Guimerà : *Mar i cel.*

Iglésias : *La barca nova.*

Janer : *Balada del port.*

Mestres : *La barca.*

Shakespeare : *La tempesta.*

Soldevila : *El buque mercante.*

Veç : *Buques de guerra y acorazados.*

Oceanografia :

Aranda : *Los misterios del mar.*

Argüello : *El mar.*

Arnau : *Rudimentos de cultura marítima.*

Buen : *Exploraciones del mar.*

Buen : *Estudios oceanográficos.*

Bullor : *Metodología y distancia marítima.*

Danville : *El mar al día.*

Enciso : *La marina.*

Falguera : *Proyecto d'Institut Oceanogràfic.*

E. per l'I. : *La mer.*

Maluquer : *Oceanografia.*

Moreau : *Los secretos del mar.*

Muntañola : *El océano que nos envuelve.*

Schott : *Oceanografia física.*

T. de la J. : *Causa de las mareas.*

T. de la J. : *¿Qué es lo que hace salada el agua del mar?*

Pesca :

Aroca : *La pesca con caña.*

J. S. Ll. : *La pesca como sport.*

Maluquer : *La mar, el peix, la pesca.*

Rodríguez : *Diccionario de artes de pesca.*

Roig : *La pesca a Catalunya.*

Saralegui : *Instrucción y educación de los pescadores. Medios de lograr su mejoramiento técnico y social.*

T. de la J. : *La pesca.*

Valverde : *Manual del pescador.*

Valverde : *La pesca con anzuelo.*

Viatges :

Blanco : *La gesta de l'«Eulà».*

Diaz Plaja : *Cartes de navegar.*

Gerbault : *La vuelta al mundo del navegante solitario.*

Nicolau : *L'expansió neàrtica.*

Reparaz : *Catalunya a les mars.*

Un altre dels avantatges de fer les targetes de catàleg de conceptes sempre que es fa una guia de lectura, és que aquesta pot quedar neta de tota indicació bibliogràfico-topogràfica. En catàleg ja hi trobarem la col·locació dels llibres i dels articles que componen la guia.

El setembre del 1937 vaig introduir un mètode nou en les guies de lectura, a propòsit de la de Tagore. Adonant-me que les obres poètiques no tenen argument per a comentar, vaig preferir donar-ne petits fragments característics. Així la guia esdevingué una petita antologia tagoriana.

RABINDRANATH TAGORE

Neix a Calcuta, l'any 1861. Gran pacifista, formidable pedagog, poeta sublim. Les seves obres, escrites en hindú, són traduïdes per ell mateix en anglès; les que tenim a la Biblioteca són traduccions catalanes o castellanes. Llegiu-les. Us en donem alguns fragments.

Ciclo de primavera (Comèdia). (Traducció castellana de Z. Camprubí):

No tememos, amigos, el trabajo.
Porque sabemos que el trabajo es juego,
el juego de la vida.
Juego es la lucha, el ser vapuleado
de la vida a la muerte.
Juegos son los destellos de la risa
de luz del infinito corazón;
jugando, ruge el viento y espumea el mar.

Gitanjali (Cançó d'ofrena). (Traducció catalana de V. Gassol):

He estat invitat a la gran festa d'aquest
món, i així la meva vida fou santificada.
Mos ulls han vist i mes orelles han oït.
La meva missió en aquesta festa
era fer-hi sonar el meu instrument,
i he fet tant com he pogut. Ara jo demano:
Ha arribat ja, per fi, el temps de poder
entrar a contemplar la teva cara i a fer-te
ofrena de la meva salutació silenciosa?

El jardiner (Traducció catalana de Maria Quadres):

No te'n vagis, amor meu, sense prendre comiat!
He vigilat tota la nit i ara la son clou
els meus parpres, i tinc por de perdre't
mentre dormi. No te'n vagis,
amor meu, sense prendre comiat!

No guardis per tu el secret del teu cor,
 que sóc ton amic. Ans digue'l
 baixet a mi, només a mi.
 Tu que tan gentilment somrius, murmura
 dolçament, que et senti mon cor, no mes orelles.

Luna nueva (Poemas de niños). (Trad. castellana de Z. Camprubí):

¡No llores tu, hijo mío! ¡Qué malos deben ser
 esos que te han reñido sin razón!
 ¿Te han llamado sucio, porque, escribiendo
 te manchaste de tinta los dedos y la cara?
 ¡Y no les da vergüenza!
 ¿Se atreverían a llamar sucia
 a la luna llena si se tiznara
 la cara con tinta?

Ocells perduts (Traducció catalana de V. Gassol i J. Carner Ribalta)

Si tanques la porta a totes les errors,
 deixaràs fora la veritat.

«—Tu m'envies les lletres d'amor en la lluna»,
 diu la nit al sol. «—Jo et deixo ma resposta
 escrita amb llàgrimes damunt de l'herba.»

—
 Vivim en aquest món quan l'estimem...

—
 Si plores perquè has perdut el sol,
 les llàgrimes no et deixaran veure les estrelles.

—
 He sofert, he desesperat, he vist la mort,
 però estic joiós de viure aquest gran món.

Solament per l'optimisme infantil que desvetlla la poesia de Tagore, valia la pena de donar-la a conèixer. La majoria dels nostres lectors de poesia es limiten a llegir-ne d'autors catalans: per això és bo de mostrar-los un camp més ample a recórrer. I quan l'aprenen, s'hi troben bé.

El mateix passa amb els aficionats al teatre. Estan obsessionats amb Pitarra i Guimerà, i no hi ha manera de traïcionar-los. Les representacions teatrals s'han multiplicat durant la guerra pels innombrables beneficis a profit dels combatents i dels refugiats. Totes les entitats polítiques i sindicals han organitzat companyies d'entusiastes de l'art dramàtic. I això ha donat un contingent enorme de lectors de teatre. Doncs bé,

es pot dir que gairebé tots demanaven l'inevitable *El ferrer de tall*, *Don Gonzalo o l'orguïl del geg* o qualsevol obra d'aquestes tan tradicionalment consagrades. Era absurd veure aquestes joventut moderna assajant les mateixes obres que devien representar llurs pares en plena joventut. Vaig proposar-me airejar aquestes aficions massa casolanes. Hom les excusa dient que entre el teatre modern català hi ha poca cosa a triar, que el teatre estranger està poc traduït, que el teatre clàssic commou a tot temps, que és més fàcil fer un drama que una comèdia, que és més fàcil recitar una obra en vers que en prosa i que els xicots que fan teatre volen sortir-hi disfressats. Per a combatre totes aquestes raons, vaig triar unes quantes obretes lleugeres, i vaig fer una guia amb el títol calcat del gran Bernad Shaw : «Vint comèdies agradables per a representacions d'aficionats.»

Hi detallava autor, títol, concepte, nombre d'actes, personatges, època i lloc d'acció. A base d'aquestes, començarem el catàleg de conceptes de les obres teatrals que, en lloc de classificar-les per Literatura catalana (teatre), que és la traducció literària de la signatura decimal, les dividirem pel veritable concepte : drames, comèdies, tragèdies...

Les llistes de noves adquisicions no són pròpiament guies de lectura, ja que anuncien els llibres pel sol fet d'ésser nous, i sense propòsit pedagògic. Tenen, però, l'irresistible atractiu de la novetat. Haurien de repartir-se abans que els llibres arribessin a la Biblioteca, car serien més impacientment esperats. Però no pot ésser per la senzilla raó que per a fer els comentaris dels llibres nous en la llista cal que els llibres siguin ja a la Biblioteca. Els comentaris ací són més necessaris encara, car els llibres nous desorienten el lector : cal que situem l'autor, desxifrem el títol, aclarim el concepte. Fins i tot hem provat d'indicar al costat de cada llibre nou, un de semblant ja existent a la Biblioteca. Les llistes de llibres nous per a infants s'haurien de fer a part. I encara més : hauríem de rebre els llibres infantils en dia diferent dels d'adults. El pressupost, per exemple, de la Festa del Llibre, repartit en dues parts, podria una d'elles servir per a comprar llibres infantils en la Setmana

de l'Infant, i així els petits lectors tindrien la seva Festa del Llibre completament autònoma.

Vull parlar, també, abans d'acabar aquest treball, de la necessitat que tenim nosaltres mateixes de rebre les guies de lectura de les altres Biblioteques. Ja que no tenim llur catàleg, almenys les llistes mensuals poden orientar-nos sobre el fons bibliogràfic, per a saber sempre si un llibre que ens demaneu i que no tenim, el podem demanar a una altra Biblioteca. Naturalment que poc més o menys tenim els mateixos llibres; però hi ha Biblioteques amb certes especialitzacions, d'acord amb les indústries locals, que poden facilitar nodrida bibliografia de temes de poca importància en les altres. Hi ha també la col·lecció local de cada Biblioteca, que cal donar a conèixer per mitjà d'una guia de lectura, perquè és precisament la secció que ens individualitza.

A més de l'intercanvi de guies de lectura, us vull parlar de l'eficàcia de l'intercanvi de Bibliotecàries. Es va parlar en la XV Reunió i fins ara sols s'ha fet el de Canet-Sallent. És la manera única per a conèixer Biblioteques, treballar-hi. Els problemes teòrics i pràctics que cada Biblioteca resol per si sola, amb l'intercanvi poden ésser discutits i estudiats en conjunt. Hom pot estudiar, per exemple, la secció infantil a Calella, el catàleg de conceptes a Cervera, la Biblioteca de referència a Granollers. A Vilafranca han resolt admirablement l'estadística de professions controlant les matèries que llegeixen. Cal, doncs, que ens intercanviem : totes hi sortirem guanyant. Ja sé que els moments no inviten a viatjar, però penseu que passar uns dies en un poble nou, encara que hi treballeu, dóna la sensació de gaudir de vacances. Aquest intercanvi, que seria formidable amb Bibliotecàries de l'estranger, ens seria molt beneficiós si es generalitzés a totes les Biblioteques catalanes. I no cal que siguin precisament dues les que han de coincidir : poden ésser tres o més, car encara en treuríem més profit. La Bibliotecària s'enriquiria amb les experiències aportades per la bibliotecària forastera i per les que adquiriria la pròpia en la Biblioteca que hagués visitat. D'aquesta manera la tasca se simplificaria, car la faríem entre totes. En el *Butlletí* ja havia parlat

de la necessitat de treballar conjuntament, per exemple en el catàleg de novel·les comentades. Una sola Biblioteca no l'acabarà mai : cal que ens repartim la feina. Un altre dels treballs que hauríem de distribuir és el de l'índex de les revistes. Penseu, i fent guies de lectures ens n'adonem, la qualitat i quantitat d'articles enterrats en els volums endarrerits de revistes. És com si hi hagués tota una Biblioteca sense catàleg. De qual-sevol opuscle, per insignificant que sigui, fem totes les targetes que calen; en canvi, articles valuosíssims i de gran utilitat, resten ignorats. Doncs bé : donat el gran nombre de revistes que hem rebut i que rebem, els molts volums relligats, és totalment impossible de despullar-los en una sola Biblioteca. Cal que distribuïm la tasca. Que cada una faci un índex d'una revista. De les literàries, podríem fer-ne el catàleg solament d'autors, per començar, i de les científiques, el de conceptes o matèries. Distribuïnt-ne les còpies en totes les Biblioteques, totes tindríem l'índex complet de totes les revistes. A Canet de Mar ja tenim fet el de la *Revista de Occidente*, *Hora de España* i *Síntesis*, i a Sallent, el de la *Revista*.

I ara una qüestió final : si sabem positivament que el lector s'estima més recórrer els prestatges que consultar el catàleg, és lògic que agrairia més rebre les caixes-biblioteques a domicili que la guia de lectura que el fa acudir a la Biblioteca. Ja sé que, esgarrifades, trobareu absurda la manera d'anar al darrera el lector. Tenim un cert orgull a omplir de lectors la Biblioteca, i ens costaria molt avesar-nos a enviar llibres a fora. Però penseu que hi ha certs indrets, com hospitals, casernes, escoles, fàbriques, que podrien ésser les nostres filials dins el mateix poble. I no us heu imaginat mai el bé que faríem si, enlloc d'enviar una guia de lectura a una casa de pagès allunyada de la Biblioteca, hi enviéssim una caixa de llibres seleccionats, on n'hi hagués d'agricultura per al pare, d'economia domèstica per a la mare, d'estudi per al noi, de contes per als petits? Com ompliríem llurs interminables i isolades vetlles d'hivern!

Si continués deixant-me dur per la imaginació, revolucionaria massa la nostra tasca professional. Més val, doncs, que hi posi punt final.

APÈNDIXS

El curs de pràctiques 1937-38 ha dedicat diverses sessions de treball a l'estudi de les *Guies de lectura* publicades per les Biblioteques nostres i arxivades a l'Escola. Són 400 en conjunt, i les alumnes n'han fet un índex de matèries.

Com a addició a la conferència donada a l'Escola reproduïm ací tres *Guies* de les circulades per les Biblioteques de la Generalitat. Han estat triades, en votació, per les alumnes de pràctiques, d'entre totes aquelles. Les posem per ordre del nombre de sufragis, de major a menor, que han obtingut.

I

BIBLIOTECA POPULAR DE PINEDA

Llista de les obres que, segons el resultat d'una enquesta entre els intel·lectuals de diversos països, han capgirat més el criteri mundial del 1885 ençà:

- ¹Marx : *El capital*.
- ²Freud : *La psicoanàlisi i els somnis*.
- ²Spengler : *La decadència d'Occident*.
- ²Einstein : *Sobre la teoria de la Relativitat especial i general*.
- Mann : *La muntanya màgica*.
- ²Bohr : *Teoria dels àtoms*.
- ²Planck : *Conferències sobre Termodinàmica*.
- ²Jung : *Psicologia de l'Inconscient*.
- ¹Remarque : *Res de nou a l'Oest*.
- ¹Tolstoi : *La Sonata a Kreutzer*.
- ¹Ibsen : *Hedda Gabler*.
- Lenín : *L'Imperialisme*.
- Trotzki : *Història de la Revolució russa*.
- ²Proust : *A la recerca del temps perdut*. (A la Biblioteca trobareu: *Un amor de Swan*, fragment ben individualitzat de l'obra abans dita.)
- ²Joyce : *Ulisses*.
- ²Shaw : *Home i superhome*.
- Butler : *El camí de tota carn*.
- ¹Wells : *Siluetes de la Història Universal*.
- Kipling : *Balades de caserna*.
- Lewis : *El carrer Major*.
- Lewis : *Babbit*.
- ²Sinclair : *La Jungla*.
- ¹Hardy : *Teresa dels Ubervilles*.
- Doyle : *Aventures de Sherlock Holmes*.
- Bellamy : *Mirant enverà*.

- ¹James : *Principis de Psicologia*.
 Veblen : *Teoria de les classes ocioses*.
 Russel i Whitehead : *Principis de Matemàtica*.
²Boas : *El cervell de l'home primitiu*.
 Adams : *L'educació d'Henry Adams*.
 Bears : *L'impuls de la civilització americana*.
²Rolland : *Jean-Christophe*.
 Eddington : *L'estructura interior de les estrelles*.
²Ellis : *Psicologia sexual*.
 Tarbell : *Historia de la Standard Oil Company*.
²Jeans : *Teoria matemàtica de l'Electricitat i del Magnetisme*.
²Keynes : *Conseqüències econòmiques de la pau*.
²Angell : *La gran il·lusió*.

(Els que van assenyalats amb un 1 són a la Biblioteca de Pineda.
 Els que porten un 2 es troben a la Biblioteca de Catalunya i hi poden ésser demanats en préstec.)

Agost del 1935.

II

BIBLIOTECA POPULAR DE SALLENT

ANDRÉ MAUROIS

I. — Aquest escriptor francès acaba de donar a Barcelona unes conferències sobre el tema «Cinc aspectes de l'amor». L'edició del text d'aquestes conferències, sota el títol *Les visages de l'amour*, acaba d'ésser adquirit per la Biblioteca.

Els que no hem pogut sentir l'il·lustre conferenciant, podem evocar el tema de les conferències, llegint les obres en elles esmentades, que trobareu a la Biblioteca.

Primera conferència (Època heroica). — Obra representativa : *La princesa de Cleves*, de Mme. de Laffayette.

Segona conferència (Època romàntica). — Obra representativa : *Julie, ou la nouvelle Heloise*, de J. J. Rousseau.

Tercera conferència (Època romàntica). *Les heroïnes*, de Stendhal). — Obra representativa : *El roig i el negre. La cartuja de Parma*.

Quarta conferència (Novel·la antiromàntica o fals romanticisme). — Obra representativa : *Madame Bovary*, de G. Flaubert.

Cinquena conferència (*Les heroïnes*, de Proust). — Obra representativa : *Un amor de Swan. A la sombra de las muchachas en floy*.

II. — I coneixereu la personalitat literària d'André Maurois, a través de les seves obres, que també són a la Biblioteca.

Ariel, o La vida de Shelley. Traducció de L. Calvo.

Els silencis del coronel Bramble. Traducció de F. Soldevila (Biblioteca Universal, vol. xxii).

Viatge al país de les 36,000 voluntats. Traducció de M. Font (Biblioteca Grumet).

*

- «Climats», *La Revue de Paris*, n.º 17-20, 1928.
 «La vie de Benjamin Disraeli», *La Revue de Paris*, n.º 4-8, 1927.
 «La Côte de Chelsea», *La Revue de Paris*, n.º 2, 1929.
 «Joseph Smith, Fondateur du Mormonisme», *La Revue de Paris*,
 n.º 15, 1926.
 «Lord Byron et le démon de la tendresse», *La Revue de Paris*, nú-
 mero 7, 1924.
 «Entretiens sur le Commandement», *La Revue de Paris*, n.º 18, 1924.
 «Histoires», *La Revue de Paris*, n.º 19, 1932.
 «De la conversation», *La Revue de Paris*, n.º 21, 1927.

*

- «Una enquesta : Els intel·lectuals i Europa», *Mirador*, n.º 360, 1936.
 André Maurois : «Voyage au pays des Articoles», per F. de Ayala;
Revista de Occidente, vol. XX, 1928.
 «Una estona amb Maurois», per J. Cabré i Oliva; *Mirador*, n.º 366, 1936.

Febrer del 1936.

III

BIBLIOTECA POPULAR DE SALLENT

(Catalunya Cultural durant l'any 1937)

PREMIS LITERARIS CONCEDITS PER LA GENERALITAT

Premi Creixells

(En nom de Joan Creixells, escriptor català que nasqué
 el 1896 a Barcelona, i morí el 1926. D'ell podeu llegir:)

- «Sobre les emocions d'ara», *La Nova Revista*, 1927, I, p. 99.
 «Chesterton i la paradoxa», *La Nova Revista*, 1928, V, p. 97.
 «El cos immortal o l'ànima mortal», *La Nova Revista*, 1928, IV, p. 5.

El premi és concedit anualment a la millor novel·la catalana, i el de l'any 1937, l'ha guanyat:

Merdè Rodoreda, amb la seva obra *Aloma*. D'ella sols tenim una obra humorística : *Crim*, paròdia de novel·la detectivesca.

Premi Folguera

(Joaquim Folguera. Nascut a Barcelona el 1893, i mort el 1919. Podeu llegir-ne:)

- «Articles», *La Revista*.
 «Les noves valors de la poesia catalana», *La Revista*.
 «Poesies», *La Revista*.
 «Poesies», *Els nostres poetes*, sèrie I, n.º 3.
 «Poesies», *Els poetes d'ara*, sèrie V.

El premi és concedit anualment a la millor obra poètica, i ara l'ha obtingut:

Josep Lleonart, amb la seva obra *Les elegies i els jardins*. Obres que d'aquest autor trobareu a la Biblioteca:

De viatge (novel·la).
Dues conversions i una mort (novel·la):
Manual d'història de la cultura.
La merla i altres cants (poesies).
Poesies («Els poetes d'ara», sèrie v).
El sobrevingut (novel·la).
La sonata domèstica (novel·la).
Vida estreta (novel·la).

Premi Maragall

(Joan Maragall, nascut a Barcelona el 1860, i mort el 1911. A la Biblioteca hi trobareu les seves obres completes.) El premi és concedit al millor llibre d'assaigs, i se l'ha emportat:

Carles Riba, amb el llibre *Per comprendre*, recentment adquirit a la Biblioteca. També tenim d'ell:

Primer llibre d'estances.
Estances.
Tres suites : un nu i uns ulls. *Lírica de cambra*. *Espectador*.
Escolis, i altres escrits.
Proses triades.
Nocions de literatura llatina.
Nocions de literatura grega.
Llibres per a infants.
Les aventures d'En Perot Marrasquí.
El amanecer del mundo. Trad. Laguaia.
Las aventuras de Ulises.
Las fiestas de Grecia y Roma.
Fiestas y espectáculos de la antigüedad.
Guillot, bandoler.
Peripècies : Joan destructor.

Premi Ignasi Iglésias

(Ignasi Iglésias, dramaturg sociòleg. Nasqué el 1871, a Sant Andreu de Palomar, i morí el 1928. Podeu llegir les seves obres completes.)

El premi del seu nom, dedicat a la millor obra de teatre, aquest any ha estat judicat desert.

Premi Narcís Oller

(Narcís Oller, nascut a Valls, el 1846, i mort el 1930, del qual tenim també totes les obres completes, és l'escriptor que dóna nom a un premi dedicat al millor conte de l'any.) L'ha guanyat:

J. Ferran de Pol, amb l'obra *Tríptic. El sàtir, el frare i la donzella*. (Desconegut en el món de les lletres i inèdit, no tenim cap obra d'ell.)

Premi Valentí Almirall

(Valentí Almirall nasqué a Barcelòna el 1840, i morí el 1904. Fou el veritable iniciador del catalanisme polític. Podeu llegir-ne *Articles literaris*, i la seva biografia, escrita per A. Rovira i Virgili.) El premi que porta el seu nom es concedeix al millor treball periodístic, i l'ha guanyat:

Antoni Rovira i Virgili, amb el treball *Quinze articles*. Llegiu les seves obres principals:

Història de Catalunya.
El principi de les nacionalitats.
Els sistemes electorals.
Novíssima ortografia catalana.
Teatre de la natura.
Corpus de sang.
Història de Rússia.

Gener del 1938.

* * *

Immediatament després d'una estada de l'autora en Comissió de Serveis a la Biblioteca Popular de Figueres, al març del 1938, va ésser publicada la guia que donem a continuació. La reproduïm per ésser l'última de les redactades fins ara i perquè ho va ésser tenint en compte moltes de les idees exposades en aquest *Quadern*:

GENERALITAT DE CATALUNYA

BIBLIOTECA POPULAR DE FIGUERES

VINT CARÀCTERS FEMENINS NOVEL·LATS

(Guia de lectura comentada)

- Alberte* (Benoit). — Heroïna d'un intens drama passional, que la converteix en rival de la seva pròpia filla.
- Anna Karenina* (Tolstoi). — És la història tràgica d'una dona apassionada.
- Bàrbara, la de la casa de Grebe* (Hardy). — Enamorada del record del primer marit, és víctima de la gelosia del segon.
- Berta*, «La senyora Berta Garlan» (Schnitzler). — Vidua d'home gris, vol reviure un amor de joventut.
- Daphne Adeane* (Baring). — De personalitat tan intensa, que la seva influència perdura encara després de morta.
- Elsa*, «La senyoreta Elsa» (Schnitzler). — Monòleg interior d'una noia fastiguejada de l'ambient que la rodeja.

- Eva* (Soldevila). — Orfena recollida per caritat, arriba a obsessionar el seu pare adoptiu.
- Gràcia*, «Dues o tres gràcies» (Huxley). — Gràcia, inconscientment dominada per influències masculines, adquireix diferents personalitats.
- Graziella* (Lamartine). — Dona romàntica, enamorada fins a la mort.
- Judita* (Trabal). — Caràcter femení desconcertant, tractat amb fi humorisme.
- Kàtia* (Tolstoi). — El tipus de noieta ingènua russa.
- Laura*, «Laura a la ciutat dels Sants» (Llor). — Noia conscientment moderna, víctima dels prejudicis de la hipocresia provinciana.
- Manuela* (Winsloe). — De delicada sensibilitat, és víctima de la freda disciplina d'un pensionat. Ha inspirat el film «Noies d'uniforme».
- Marianela* (Pèrez Galdós). — Sentimentalisme personalitzat en una noia enamorada d'un cec.
- Margot* (Musset). — Personalitat d'una dona ingènua en un ambient rural.
- Marie Chapdelaine* (Hemon). — Imatge de la dona forta, plena d'amor per la terra que l'ha vist néixer.
- Maximina* (Palacio Valdés). — Ingènua provinciana que no sap adaptar-se a l'ambient madrileny.
- Synova Solbarken* (Bjersson). — Camperola noruega, protagonista d'uns amors idíl·lics.
- Teresa dels Ubervilles* (Hardy). — De vida tràgica, enamorada apassionadament de l'home que la menysprea.
- Teresa*, «La nimfa constant» (Kennedy). — Història sentimental d'una enamorada pura i constant.

Figueres, abril del 1938.

NOTA BIBLIOGRÀFICA

Les guies de lectura de les nostres Biblioteques Populars no volen *dirigir* els lectors ni ensenyar-los a llegir amb mètode. Volen senzillament interessar-los i fer que, a la vegada, s'interessin pels llibres que s'hi anuncien.

No escau, doncs, de donar ací indicació de cap obra sobre selecció de llibres. L'alumna de pràctiques, Maria Riera, ha fet una llista de les més interessants que ens pot oferir en aquest aspecte la Biblioteca de l'Escola, i a ella ens remetem.

Les guies o llistes per als lectors han d'ésser molt més lleugeres de moviments i molt menys pretencioses de propòsit. Com deia Henry A. Miers¹ en el seu discurs presidencial als bibliotecaris anglesos, «aquell que és acompanyat d'un guia en una ciutat desconeguda, no retrobarà tan fàcilment el seu camí com aquell que se l'ha cercat tot sol, i és possible que el viatger en el reialme dels llibres trobi també millor tot sol el seu camí».

Pitjor fóra encara, però, que aquell guia es presentés com un professor parlant *ex cathedra*, perquè llavors «és quasi segur que desvetllaria resistències contra tota possible suggestió».²

La finalitat seguida amb les guies o llistes de llibres a les Biblioteques nostres és ben diferent. No volen semblar erudites: volen tenir eficàcia. No intenten coaccionar el dret del lector a llegir el que vulgui: es proposen només de facilitar-li la tria.

En els *Anuaris* de les Biblioteques Populars hi ha moltes indicacions pràctiques nascudes del desig de les companyes de donar probabilitats d'èxit a les guies de lectura. Fóra interessant de fer-ne un índex sistemàtic. En l'*Anuari* 1934, la llavors Bibliotecària de Canet de Mar, Maria Lluïsa Ganzenmüller, exposà, amb exemples, el seu criteri sobre *Les Guies de lectura i el catàleg de conceptes*. Això vol dir que tenim present l'experiència de les companyes.

1. *Presidential Adress delivered at Bournemouth. (The Library Association Record, september 1932.)*

2. NICHOLSON, *The art of reading (The Library Association Record, xxxix, 1937, pp. 300-303.)*

Millorem-la amb la que ens pot proporcionar la lectura de les revistes professionals. Per exemple : el *Booklist Forum* del *Wilson Bulletin*, quantes suggestions no ens proporciona!

Entre els articles recents que més frescor poden donar a la compilació de guies de lectura, recordem:

CUNDIFF, R. E. : *Here are Slogans.* (*Wilson Bulletin for Librarians*, XII, 1938; pp. 577-578).

Atractiu i útil per a trobar títols encertats per a les guies.

FLEXNER, Jennie M. : *Readers and Books* (*Library Journal*, 63, 1938, pp. 55-56).

L'autora és *Reader's Adviser* a la Biblioteca Pública de Nova York. Llegint l'article, una pregunta es planteja : Convé que les llistes o guies de lectura tinguin un to *tan personal* com els consells d'un *Reader's Adviser Office*? Han de donar informació només? O bé consell?

GOGGESHALL, R. : *Making the Library News* (*Library Journal*, 63, 1938, pp. 59-62).

Suggestions d'un professor de periodisme. No s'adrecen concretament a la confecció de guies de lectura, però s'hi pot aprendre l'art de captar l'actualitat per fer-les interessants.

Llibres:

DANA, John Cotton : *Modern American Library Economy.* The Elm Tree Press Woodstock Vermont, 1910.

— Part. II : *Booklists and Other Publications.*

Book lists and circulars. Channels of Distribution. (WHEELER, J. L., *The Library and the Community.* Increased Book Service through Library Publicity based on Community Studies. Chicago, American Library Association, 1924; pp. 243-257.)

Tot el llibre és utilíssim.

No hem pogut veure encara, a causa de les dificultats que la guerra posa a la rebuda de llibres estrangers, *Specimens of reading lists*, selected, arranged and described by F. K. Drury. New York, Wilson, 1936. El coneixem només per alguna cita en les revistes (per exemple, *The Wilson Bulletin*, XI, 136).

RF.6-44

39